

244

Virágsziget a körengetegben

...Az estebe hajló délutáni órán három gyerek loholt a végtelen Ülői úton. Március volt, párás és meleg alkonyat. A fiúk némán siettek egymás mellett, s alig negyedóra alatt kikerkeztek a Fűvészkerthez. A kőfal mögül ijesztően meredtek feljűk a hatalmas fák, melyek most kezdtek lombosodni. A friss lombok között zúgott a szél, s ahogy titokzatos, zárt kapujával eléjük tárult ez a sötét és rejtelmes világ, gyorsabban kezdett dobogni a szívűk. Nemecsek felemelte a kezét, csöngetni akart a kapun...

Mindez pontosan hetvenkét éve történt, mert a Gitt-egyet radirgumból készűlt pecsétnyomójának tanúsága szerint abban a „nevezetes” esztendőben 1889-et írtak. Hova lett azóta a hatalmas parkerdő, hol van a tó, a mesterséges várrom, a vörösingek, s a Pál utcai fiúk regényes Fűvészkertje? Beépűt a környék, klinikák és bérházak nőttek ki a földből, s a tízenyolcholdas hajdani fűvészkert. — mely 1848 óta áll mai helyén, az egykori Festetich-parkban —, alig egyharmadára zsugorodott.

Ez a tenyérnyi oázis szabadföldi kultúráiban a magyar föld legjellemzőbb növényföldrajzi csoportjait, párás és meleg üvegházaiban pedig messzi egzotikus tájak növény- és virágcsodáit dédelgeti. A botanikus kert légkörét, a kedvező környezetet, az egykori hatalmas „arborétum” maradványainak évszázados, lombos fái nyűjtják. Ilyenkor tavaszjöttén a nagy fák alját, az erdőrésztletet már színes virágzónyeg borítja, — fehér hóvirág, lila keltikék, kék csillagvirágok, sárga tyűktaréj és kékeslila leánykőköröcsin — a sziklakertben pedig kíváncsian dugják ki fejűket a hűsvörös acsalapu virágai.

Nyáron a legszebb látvány a Victoria-házban fogadja a látogatókat. Az üvegház meleg vizében ilyenkor virul a pompás Amazon-menti tündérrózsza, a Victoria regia. Kerek,

méteresenél is szélesebb átmérőjű, tálcaszerű levelei szinte kitűltik az egész medencét, s rövidéletű hófehér virágai, melyek elpusztulásuk előtt lilásrózsaszínre változnak, elbűvölnek a látogatókat. Színpompás tavirózsák mellett itt díszlenek a többi forróégövi virágok is, a tengeri mocsarak növényei. A falakat akváriumok szegélyezik, édesvízi halak villognak sokszínűen a medencékben.

A szomszédos üvegház hűvösebb levegőjében páfrányok lengenek. Itt vannak azok a bizarr, különlegesen érdekes ragadozó növények is, amelyekről nemrégiben tudományos filmet készűtött a Budapest Filmstűdió. A kaktuszház is gazdag gyűjteményt rejt. Ennek a gyűjteménynek java része — az amerikai kaktuszok és az afrikai pozsgás növények különböző fajai — nyáron a Victória-ház előtt díszelg.

Egy másik üvegházban trópusi hazsónnövények: banán, vanília, bors, kávé, gyömbér és kenyérfák. És ugyancsak külön gyűjteményben a szubtrópusi örökzöldek, babér, myrtus, narancs, citrom és pálmafélék. A pálmák egyrésze azonban helyhiány miatt, lassan átvándorol az Állatkertbe, mert a Botanikus kert háborúban elpusztult pálmaháza még újjáépítésre vár.

A Botanikus kert dolgozói nemcsak csere útján állnak összeköttetésben Moszkvától Ceylonig és Londontól Tokióig kétszázötven hasonló jellegű intézménnyel, de a közelműltben jártak Kínában, Csehszlovákiában, a Szovjetunióban, Romániában és Németországban. Tanulmányútjaikról gazdag „zsákmány-nyal” és bőséges tapasztalatokkal érkeztek haza. Persze, örömmel fáradoznak a hazai növénygyűjtésen is.

Ezzel kapcsolatban mesélik, hogy nemrégén a Bűkkben egy ritka páfrányfajára bukkantak. Nagy örömmel szállították haza és annak rendje-módja szerint elűtették a sziklakertben. Néhány nap múlva azonban hűlt helye volt a növénynek, meglepetéssel látták, hogy valaki kiásta és ellopta. A laikusok csak virágot ténnek vagy az üvegházban a banánt dézsmálják meg, ha történetesen gyűmölcsöt hoz a banánfa. De kinek telik öröme egy páfrányfélében, ki ismeri fel, hogy ritkasági értéke van a növénynek? Semmi kétség, szenvedélyes növénygyűjtő, lelkes „szakember” lehetett a tolvaj. Hiába! Tizenegyezer fizető látogató

A trópusi növényházban a Victoria Regia-t csirázattják

Szarvasagancsszerű trópusi páfrány

között. — ennyien keresték fel az elműlt évben a Botanikus kertet —, sokféle ember megfordul. Nemcsak szerelmespárok andalognak a lila akácok, a keletázsiai prunuszok, a kínai páfrány-fenyők alatt, nemcsak kíváncsi laikusok látogatják az üvegházakat, nemcsak a Pál utcai fiúk nyomát keresi a regényesebb hajlamú újságíró —, de buzgó „szakember” is akad, aki ritkaságokra vadászik...

A Botanikus kert hétézer növényfaját őriz — de a látogatók is sokfélék!

Béltky László

Már nyílik a tavasz virága: a törpe nőszilrom (MTI foto — Bereth Ferenc és Simon Tibor felv.)